

El pati dels Tarongers

Notícies curtes, resums de conferències i altres documents interessants

- 1 L'habitatge: de principi rector a dret efectiu
- 2 Les bases de la futura Llei del cinema

L'habitatge: de principi rector a dret efectiu

La Constitució de 1978 va reconèixer el dret de "tots els espanyols a gaudir d'un habitatge digne i adequat", però ho va fer en l'article 47, un precepte que pertany al capítol III del títol I de la carta magna i que, per tant, té caràcter de "principi rector de la política social i econòmica". A diferència dels "drets i llibertats" recollits en el capítol II, els principis rectors del capítol III no tenen eficàcia directa, és a dir, requereixen una llei que els desenvolupi perquè la ciutadania pugui exercir-los. A més, no gaudeixen per si sols de la protecció del recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional, instrument que la Constitució reserva per als drets i les llibertats reconeguts en els articles del 14 al 30, ambdós inclosos.

Ara bé, tot i que el dret a l'habitatge no té el rang constitucional d'altres drets i llibertats, sí que té caràcter vinculant per als poders públics que estan obligats a definir i executar les polítiques necessàries per fer-lo efectiu. En compliment d'aquesta obligació, els legisladors estatal i autonòmic han anat desenvolupant un cos normatiu complex que ha suposat un salt important en el reconeixement efectiu d'aquest dret. El problema és que sovint no s'ha respectat la distribució competencial que es deriva de la Constitució (article 148.1.3a), en virtut de la qual l'habitatge és una competència exclusiva de les comunitats autònomes, i l'Estat ha utilitzat diferents mecanismes per legislar en matèria d'habitatge, amb la qual cosa ha anat molt més enllà de la mera "regulació de les condicions bàsiques".

D'altra banda, en reiterades ocasions, la regulació estatal de les bases s'ha dut a terme mitjançant els plans estatals d'habitatge, un fet que vulnera el principi de reserva de llei. Amb la voluntat d'aprofundir en aquesta qüestió i d'altres relacionades amb el dret a l'habitatge, l'Institut d'Estudis Autonòmics va celebrar el 17 d'abril passat el seminari "Dret a l'habitatge i servei públic d'allotjament". La jornada va servir per intercanviar punts de vista sobre la intervenció en matèria d'habitatge en l'àmbit autonòmic prenent com a referent el sistema de distribució competencial dels Estats Units. El professor titular de Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona, Domènec Sibina, va abordar la qüestió "L'habitatge protegit autonòmic en el marc del nou Pla estatal d'habitatge i rehabilitació 2009-2012", en què va destacar la necessitat de definir clarament la competència estatal i l'autonòmica en matèria d'habitatge i més concretament la competència de foment de l'habitatge. Per la seva banda, el també professor de Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona, Juli Ponce, va analitzar "Les relacions entre el nivell autonòmic i el local en l'àmbit de l'habitatge". En aquest sentit, va subratllar l'important paper que tenen els ajuntaments en el desenvolupament de polítiques d'habitatge sense perjudici que aquestes hagin de seguir algunes directives en l'àmbit autonòmic quan entrin en joc interessos supramunicipals.

En el cas de Catalunya, l'Estatut d'autonomia de 2006 assumeix i desenvolupa aquesta competència exclusiva en matèria d'habitatge amb la voluntat d'imprimir un canvi important en la situació existent fins aleshores i de garantir aquest dret a la ciutadania. Per començar, el nou Estatut inclou aquest dret

en l'article 26, dins del capítol I del títol I de l'Estatut, referent als "Drets i deures de l'àmbit civil i social". Aquests drets, juntament amb els reconeguts en els capítols II i III del mateix títol, gaudeixen de la tutela del Consell de Garanties Estatutàries i poden ser objecte de recurs davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Però a més d'incloure l'habitatge en el seu catàleg de drets, l'Estatut l'inclou en l'apartat de principis rectors (article 47), reforçant així l'obligació dels poders públics de "facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats".

Amb el compromís de complir amb aquesta obligació i de donar resposta a les necessitats d'habitatge dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya, el Govern de la Generalitat, els agents socials i una trentena d'entitats van subscriure el 8 d'octubre de 2007 el Pacte Nacional per a l'Habitatge. El pacte va establir cinc grans reptes per transformar de manera progressiva el sector de l'habitatge a Catalunya: millorar l'accés a l'habitatge, especialment dels joves; millorar la qualitat del parc d'habitatges ja existents i també l'allotjament de persones grans o amb diversitat funcional; prevenir l'exclusió social residencial per evitar que cap persona quedi exclosa d'un habitatge per motius econòmics, i finalment garantir un habitatge digne i adequat per a les llars mal allotjades.

El Pacte Nacional per a l'Habitatge serveix, a més, de guia d'aplicació de la Llei del dret a l'habitatge, aprovada pel Parlament de Catalunya el 19 de desembre de 2007, amb 69 vots a favor (PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA), 57 en contra (CiU i PPC) i 3 abstencions (Grup Mixt). La Llei del dret a l'habitatge ha estat la primera a tractar de manera integral el problema de l'habitatge abordant tots els aspectes que en garanteixen l'accés –com ara la construcció, la promoció, la gestió, l'habitabilitat, la conservació i la rehabilitació– i les garanties a les persones consumidores. La normativa ha suposat un avenç important en el reconeixement de la funció social de la propietat i la defensa dels drets de les persones que compren i de les que lloguen. En aquest sentit, s'ha establert el conjunt d'actuacions, drets i obligacions dels agents implicats en el sector i s'ha dotat la Generalitat i els ens locals dels instruments normatius necessaris per desenvolupar polítiques d'habitatge.

Així doncs, tant el Pacte Nacional per a l'Habitatge com la Llei en què s'ha materialitzat representen un gran pas cap endavant en el reconeixement efectiu d'un dret que es presenta com una condició necessària per a la igualtat i la dignitat de les persones i que ha estat durant anys l'assignatura pendent de l'estat social i democràtic de dret.

Marta Roglá
Periodista

Les bases de la futura Llei del cinema

El cinema és el sector de l'oci i la cultura en què existeix més desigualtat entre les dues llengües oficials de Catalunya, com posa de manifest el fet que de les 466 pel·lícules que es van estrenar a Catalunya l'any 2007, el 89% es van distribuir doblades i/o subtítolades únicament en castellà. Aquesta situació no es produeix amb tanta intensitat en altres àmbits culturals com els mitjans de comunicació, la premsa, el teatre o la música.

Amb l'objectiu de posar fi a aquesta anomalia i garantir el dret dels catalans i catalanes a poder veure pel·lícules en les dues llengües oficials de Catalunya, el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació està treballant en l'esborrany de la primera Llei del cinema, un document de bases que s'ha de consensuar amb els agents implicats.

Les bases de la Llei del cinema preveuen una actuació integral en tots els àmbits del sector cinematogràfic, com ara "la creació, la producció, la distribució, la comercialització i també la formació i la preservació

de les arts i del patrimoni cinematogràfic". En aquest sentit, el document estableix tres eixos transversals de treball que es configuren com els reptes que s'han d'assolir. En primer lloc, la normativa pretén aconseguir la racionalització i l'eficiència en l'assignació dels recursos públics. El segon objectiu és l'impuls del teixit industrial audiovisual i la seva fortalesa empresarial. I, en tercer lloc, el document de bases vol ser un instrument per promoure el català en la producció, la distribució i l'exhibició cinematogràfiques.

Per fer efectius aquests objectius, el document estableix una sèrie de mesures que s'han de prendre en els diferents àmbits d'actuació. En relació amb la racionalització i l'eficiència dels recursos públics, l'esborrany recull dues novetats importants. D'una banda, estableix l'obligació de coordinació de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i l'Institut Català de Finances (ICF) a través de la subscripció d'un acord estratègic per al foment de l'activitat cinematogràfica. D'altra banda, el document introdueix el principi de coresponsabilitat en els ajuts a la producció cinematogràfica a través de la implantació dels ajuts de "caràcter reintegrable". Aquests ajuts tenen forma de crèdits, de manera que si el projecte funciona econòmicament, el productor haurà de retornar els diners a l'ICIC.

El nucli central de l'esborrany respon, però, al compromís del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de garantir la igualtat de condicions de les dues llengües oficials de Catalunya en el sector del cinema. En aquest sentit, el document preveu un paquet de mesures sense precedents que afecten tant la producció com la distribució i l'exhibició dels projectes cinematogràfics. Pel que fa al sector de la producció, les bases preveuen la creació del Fons de Foment de la Producció Cinematogràfica, format per la totalitat dels recursos de la Generalitat destinats al foment de la producció. Com a novetat més destacada, cal remarcar que el 50% de la dotació total del fons, que gestionarà l'ICIC, anirà destinat a finançar la producció de projectes en versió original catalana.

En l'àmbit de la distribució cinematogràfica, l'esborrany parteix de la situació de domini de les productores nord-americanes en aquest sector per dissenyar un sistema de mesures que permeti contrarestar la discriminació que viu el cinema produït a Catalunya i el cinema doblat i/o subtitulat al català. En aquest context, les bases estableixen que el 50% de les pel·lícules que es distribueixin a Catalunya hauran d'estar doblades o subtitulades al català i l'altra meitat, al castellà. L'altra aposta forta de l'esborrany és el foment de la versió original subtitulada "no només per raons culturals i de respecte a l'obra original, sinó també per fomentar el coneixement de llengües estrangeres entre la població de Catalunya".

Per assegurar la projecció de les produccions catalanes i la presència del català en la meitat de les pel·lícules exhibides, la futura Llei catalana del cinema preveu la creació d'una xarxa pública de sales de cinema. Aquesta xarxa tindrà com a objectiu la programació de cinema, preferiblement europeu, en versió original subtitulada, de cinema produït a Catalunya i de cinema internacional doblat en català. A més a més, el document preveu la creació d'un fons de foment de l'exhibició privada destinat a incentivar l'exhibició de llargmetratges doblats al català o bé en versió original subtitulada en català, i de cinema produït a Catalunya, molt especialment el rodat en versió original catalana.

Amb la finalitat d'enfortir el sector audiovisual en el terreny financer i professional les bases de la Llei del cinema també preveuen la creació d'un fons per a la formació i d'un marc de finançament estable destinat a promoure, respectivament, el desenvolupament de l'elevat talent que hi ha a casa nostra i el procés de creixement industrial de la producció cinematogràfica.

Es tracta d'un esborrany ambiciós que parteix d'una anàlisi profunda dels diferents àmbits que conflueixen en aquest sector per dissenyar un pla d'actuació integral que ha de permetre corregir una situació anòmala que no es correspon amb la realitat lingüística de la societat catalana. És, en definitiva, un primer pas important per garantir el dret de tots i totes a gaudir del setè art en la llengua pròpia.

Marta Roglá
Periodista